

A close-up portrait of Lilja Ósk Snorradóttir, a woman with long brown hair and blue eyes, smiling warmly at the camera. She is wearing a dark grey t-shirt and a black cardigan. In the background, a blurred poster for the Icelandic film 'Hvarf og Sengur' is visible.

VIÐMÆLANDI VIKUNNAR Lilja Ósk Snorradóttir

Óveðursský á lofti

Lilja Ósk Snorradóttir, framkvæmda-stjóri kvikmyndafyrirtækisins Pegasus, óttast að hátt í tvö hundruð ársstörf tapist í geiranum vegna niðurskurðar á fjárframlögum til Kvikmyndasjóðs.

Lilja Ósk Snorradóttir var ekki há í loftinu þegar hún byrjaði að starfa við kvikmynda- og sjónvarpsþátta-gerð. Faðir hennar, Snorri Þórisson, var einn stofn-enda Saga Film og hann fékk dóttur sína unga að árum til að leika í auglýsingum hjá framleiðslufyrirtækinu. Núna starfar hún sem framkvæmdastjóri hjá kvik- mynda- og sjónvarpsþáttafyrirtækinu Pegasus.

Hjá fyrirtækinu starfa tólf manns í fullu starfi en starfs- mannaafjöldinn getur sveiflast upp í hátt í þrjú hundruð manns eftir verkefnastöðu. „Við höfum reynt að halda starfs- mannaafjöldanum í lágmarki, enda ekkert gulltryggt í þessum bransa. Þegar stór verkefni ber að garði ráðum við til okkar verktaka, og þeir geta skipt tugum og jafnvel hundruðum hverju sinni,“ segir Lilja.

Gott ár að baki en óvissutímar fram undan

Stór erlend kvikmyndaverkefni voru fyrirferðarmikil hér á landi á nýliðnu ári. Nægir þar að nefna þættina Game of Thrones og stórmyndirnar Oblivion með Tom Cruise og The Secret Life of Walter Mitty eftir Ben Stiller. Stórmynd leik- stjórans Darren Aronofsky, Noah, sem var að verulegu leyti mynduð hér, verður síðan frumsýnd síðar á þessu ári. „Þó að það hafi verið gott ár í fyrra hér á landi er því miður ekkert gulltryggt að þetta haldi áfram. Núna er svolítill spenningur í stéttinni að sjá viðbrögðin við þessum myndum sem gerðar hafa verið hér á landi. Hvort Ísland höfði mest til þeirra sem vilja gera vísindaskáldsögur eða opnum augu erlendra kvikmyndagerðarmanna fyrir því að landið geti verið sögu- svið fyrir hvers konar mynd sem er, eins og Ben Stiller sýndi í Walter Mitty. Ég hef engar verulegar áhyggjur af framtíðinni hvað þetta varðar en það er ekkert gulltryggt í þessum efnum.“

Áfall fyrir stéttina

Lilja segir öfluga innlenda sjónvarpsþátta- og kvikmynda- gerð vera lykilinn að því að hér á landi haldist stöðug verkefnastaða fyrir framleiðslufyrirtækin. Boðaður

niðurskurður á framlögum til Kvikmyndasjóðs sé því mikið áhyggjuefni.

Í fjárlagafrumvarpi ríkisstjórnarinnar fyrir árið 2014 er lagt til að framlög til Kvikmyndasjóðs verði skorin niður úr 1.070 milljónum króna sem fjárfestingaráætlun fyrri ríkisstjórnarinnar gerði ráð fyrir, niður í 624,7 milljónir króna. Niðurskurðurinn nemur því 42 prósentum frá fyrri áætlun og 39 prósentum frá núverandi framlagi.

„Þessi niðurskurður er mikið áfall fyrir stéttina. Sjóðurinn hefur auðvitað verið skorinn niður áður, en þá áttum við ekki til nægilega mikið af gögnum til að sýna fram á heildaráhrif niðurskurðarins. Nú hefur stéttin hins vegar gögn sem sýna fram á það að framlög úr sjóðnum skila sér aftur út í hagkerfið í formi launa á framleiðslutímanum, en launa-

kostnaður við kvikmynda- og sjónvarps-þáttagerð er að meðaltali ríflega sjötíu prósent. Þannig að þessi niðurskurður er í raun óskiljanlegur.“

Lilja áætlað um tvö hundruð ársstörf tapist í geiranum verði ekki horfið frá niðurskurðaráformunum. „Það er auðvitað gríðarlega mikil blóðtaka fyrir stétt sem telur um 750 manns. Íslendingar eru

orðnir mjög færir og eftirsóttir til starfa erlendis við þátta- og kvikmyndagerð. Ég óttast að stór hópur þessara fagmanna flytjist af landi brott, sem þýðir þá að fyrirtæki eins og okkar þarf að leita sér að starfsfólki utan landsteinanna, sem þýðir aukinn kostnað og um leið skerta samkeppnisstöðu.“

Stjórnvöld hafa sætt harðri gagnrýni úr ranni innlendra kvikmyndagerðarmanna vegna niðurskurðarins til Kvikmyndasjóðs. Friðrik Þór Friðriksson leikstjóri hefur líkt honum við að slátra mjólkurkú og þá barst geiranum óvæntur liðstyrkur úr fjarska þegar hópur erlendra leikstjóra sendi frá sér yfirlýsingu þar sem skorað var á ríkisstjórnina að endurskoða nágildandi áætlanir um niðurskurð á Kvikmyndasjóði. Þeirra á meðal voru leikstjórnarnir Clint Eastwood, Terrence Malick og Darren Aronofsky.

„Ég óttast að stór hópur þessara fagmanna flytjist af landi brott, sem þýðir þá að fyrirtæki eins og okkar þarf að leita sér að starfsfólki utan landsteinanna ...“

Óvissutímar í greininni
Lilja Ósk Snorradóttir
segir að tíminn muni
leiða í ljós hvort Ísland
hafi fest sig í sessi sem
framleiðsluland fyrir stór
kvikmyndaverkefni.

„Það sem er sorglegt við þennan niðurskurð er að þá komast færri verkefni í framleiðslu og þau sem ekki fá styrk úr sjóðnum geta ekki sótt sér styrki erlendis. Styrkur heima fyrir er grundvöllur fyrir fjármagni að utan. Þetta er auðvitað sérstaklega bagalegt þar sem styrkir Kvikmyndasjóðs hafa að jafnaði dugað fyrir 12-13 prósentum framleiðslukostnaðarins, restin hefur verið fjármögnuð með öðrum styrkjum,“ segir Lilja.

Við erum samkeppnishæf

Á grundvelli laga um tímabundnar endurgreiðslur vegna kvikmyndagerðar á Íslandi geta kvikmyndargerðarmenn fengið endurgreidd 20 prósent af framleiðslukostnaði vegna framleiðslu kvikmyndar eða sjónvarpsefnis á Íslandi. Sam-

„Það getur tekið nokkur ár að þróa kvikmynd en það er ekki auðvelt því hér á landi er ekki í boði svo þolinmótt fjármagn.“

kvæmt upplýsingum frá Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu námu endurgreiðslur á framleiðslukostnaði vegna kvikmynda- og sjónvarpsþáttagerðar hér á landi tæplega 600 milljónum króna árið 2012. Þar af fengu innlend verkefni 331 milljón króna og erlend 262 milljónir.

„Það er ekkert nema gott hægt að segja um endurgreiðsluna en hún gerir landið bara samkeppnishæft. Það hefur ekkert forskot á við aðrar þjóðir sem vilja fá þessa framleiðslu til sín, því það sama er uppi á teningnum annars staðar og sums staðar er endurgreiðslan hærri. Ef við byðum ekki líka upp á þessa endurgreiðslu værum við einfaldlega úr leik. Einnig hefur hagstætt gengi krónunnar hjálpað til.“

Eitt af því sem Lilja telur að hafi skort á í umræðunni er áhrif kvikmyndaframleiðslu hérlendis á komur ferðamanna til landsins. „Við höfum ekkert metið áhrif framleiðslunnar á þessa þætti. Til að mynda var fjölmiðlaumfjöllunin um kvikmyndun Millennium-þríleiksins, sem byggður er á skáldsögum Stiegs Larsson, metinn á um 960 milljónir sænskra króna miðað við hvað hefði kostað að kaupa sömu umfjöllun í formi auglýsinga eða annarrar markaðssetningar. Ég fæ sjálf símtöl á sumrin frá erlendum ferðaskrifstofum sem vilja

vita hvar við tókum upp hin og þessi atriði fyrir Game of Thrones.“

Dræm aðsókn á íslenskar kvikmyndir áhyggjuefni

Á síðasta ári var aðsókn á íslenskar kvikmyndir sú minnsta í nokkur ár. Rúmlega 36 þúsund manns sáu þær sex íslensku myndir sem voru frumsýndar á árinu og einungis tvær þeirra náðu yfir 10.000 áhorfendum; Hross í oss í leikstjórn Benedikts Erlingssonar og Ófeigur gengur aftur eftir Ágúst Guðmundsson. Tekjur af miðasölu á íslensku myndirnar voru undir fimmtíu milljónum króna. Engin myndanna nær inn á lista yfir tíu vinsælustu kvikmyndir ársins. Þar trónir á toppnum fyrsta mynd leikstjórans Peter Jackson í þrileiknum um Hobbitann, en fleiri sáu þá mynd en allar íslensku kvikmyndirnar til samans, tæp 40 þúsund manns. Þá námu tekjur af miðasölu á kvikmyndina um Hobbitann um 49 milljónum króna, litlu minna en miðasölutekjur á allar íslensku myndirnar til samans.

Lilja segir dræma aðsókn á íslenskar myndir valda áhyggjum. Hér á landi líði íslenskar kvikmyndir vegna peningaskorts. „Það getur tekið nokkur ár að þróa kvikmynd en það er ekki auðvelt því hér á landi er ekki í boði svo þolinmótt fjármagn. Það er síðan Kvikmyndasjóðurinn sem hefur lokaorðið hér á landi um hvaða verkefni fara í framleiðslu. Það er ekki auðvelt að sjá fyrir fram hvaða kvikmynda-handrit er líklegt til að ná til fjöldans en mér virðist að þeir sem ákvörðunarvaldið hafa hjá Kvikmyndasjóði velji frekar verkefni sem eru líkleg til að vinna til verðlauna á kvikmyndahátíðum. Slíkar myndir eru ekki endilega líklegar til til vinsælda hjá hinum almenna bígesti.“

Stórt verkefni fram undan hjá Pegasus

Pegasus gekk nýverið frá samningum við breska fjölmiðlavelðið Sky um framleiðslu á nýjum sjónvarpsþáttum sem gerast að hluta til hér á landi. Sjónvarpsþáttaröðin, sem verður í þrettán þáttum, hefur hlotið nafnið Fortitude og skartar Michael Gambon, Stanley Tucci og dönsku

Dræm aðsókn áhyggjuefni

Lilja segir íslenskar kvikmyndir líða fyrir peningaleysi og svo megi setja spurningarmerki við forgangsróðun Kvikmyndasjóðs við úthlutun styrkja.

leikkonunni Sofie Gråbøl í aðalhlutverkum. Reyðarfjörður þykir einna helst koma til greina sem tökustaður.

„Þetta er mjög stórt verkefni. Við eigum von á tökuliðinu til landsins síðar í janúar en það mun meira og minna vera hérna hjá okkur þangað til í lok júní, með hléum þó.“ Þetta er langstærsta fyrirbyggjandi verkefni Pegasus á árinu. Spurð hvort von sé á tökuliði Game of Thrones aftur til landsins svarar hún: „Það er orðrómur á kreiki um að svo gæti orðið,“ og brosir.

„Það er alltaf frábært að landa svona erlendum verkefnum en við vitum ekkert hvað verður í framtíðinni með þau hér á landi. Þess vegna er svo mikilvægt að innlend framleiðsla haldist uppi til að vega upp á móti þessum sveiflum. En því miður eru þar óveðursský á lofti.“